XIII. évfolyam. Székelyudvarhelytt, 1910. junius 12. 25. szám.

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet" hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél evre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanitóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: Becsek Aladár.

Hirdetések a legolcsóbban számittatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A politikai labirintusban.

Székelyudvarhely, junius 10.

Az uj törvényhozó testülettel együtt kellene megszületni az uj korszaknak. De a küzdelem jelszavai annyira avultaknak tetszenek, hogy csekély reménységet táplálunk a megujhodás iránt. Mint már évtizedek óta, most is elsősorban a 67 és a 48 birkozása a főprogrampont. Még most is, mikor már mindannyian voltunk, vagyunk és leszünk 67-esek és 48-asok. Meggyőződésem szerint e két évszámnak nem egymással szemközt, hanem egymás mellett van a helye. Mindegyik egy mérföldköve a mindjobban megvalósuló magyar államiságnak. A 48 csak fényes emlék volna a 67 nélkül, a 67 meg sem születhetett volna a 48 nélkül. Dicső történelem és nagyértékü valóság mind a kettő; képtelen törekvés egyiket a másikkal lebunkózni. A gondolkodó magyarságban ez már olyan köztudat, hogy a 67 és 48 csereberélése már nem is politikai ledérség. Ha Bécs nem félne a 48-tól s utógondolat nélkül rálépne a 67-re, mi pedig nem mumusként használnánk ki a 48-at: a két numerus már rég nem szerepelne a mindennapi politika forgalmában. De szerepel, még pedig első helyen, csakhogy kényszer-árfolyammal. Az uj korszak vállalkozói minden üdvösségünket a 67-ben keresik, á hatalomból leszorult hazafiak a 48-at zengik fülünkbe.

A nemzeti öntudat egyre tisztábban bontakozik ki és egészen más téren keresi a nemzet életfolyamának szabályozását, mélyitését és szilárd partok közé való szoritását. Közjogi harczaink a magyar politikát tulságosan szövevényessé, az idegen előtt szinte érthetetlenné tették. Egyrészt innét van a külföld közönye, sőt ellenérzése. Még olyan nyugvópont után is, mint a 67, nem vesztett komplikáltságából a magyar politika. Nehézségei legfényesebb elméinket csábitották el és tartották megbüvölve, a profán agyvelők pedig tobzódtak a közjogi exegezis körmönfontságában. Vitatkozó nemzet lettünk, politikai éleslátásunk és alkotó tehetségünk kárára. Óriási szellemi tőkét pazaroltunk el e harczokban, 67 óta ezzel az erővel megépithettük volna a modern Magyarországot.

Ne is reménykedjünk addig az uj korszak felvirradásában, mig ki nem szakitjuk magunkat ebből a politikai labirintusból és rá nem lépünk az egyenes utra, a mely a politikában is a legrövidebb, a legbiztosabb, mindenki által felfogható és hozzáférhető. Nem gondolok most Héderváryék nemzeti munkájára, Kossuthék fokozatos 48-ára, Justhék általános titkosára, Vázsonyi egyedül üdvözitő demokrácziájára. Mondhatnám, hogy egyikre sem gondolok, vagy mondhatnám, hogy mindegyikre. Kizárólag egyikre sem, mert egyikben sem foglaltatik a nemzeti erőket megihletö és felrázó ige; mindegyikre, a mennyiben mindegyik fogékony rétegekre talál a nemzetben. De csak az egyetemes nemzet születhetik ujjá, egyes tagjai, osztályai, rétegei számára soha sem lesz föltámadás.

Csakhogy a nemzet egyetemességének, egyértelmüségének és együttérzésének az ügye soha sem állott olyan rosszul, mint e zavaros és csaknem vigasztalan napokban. Nem hiszem, hogy volna nemzet kivülünk a föld hátán, a melynek világfölfogása, gondolat- és érzelemvilága oly rikitó ellentéteket mutatna föl, mint a magyaré. Itt keménykednek a legmaradibb koponyák és itt ficzánkolnak a legextrémebb agyvelők. Itt lángol a legtisztább szenvedelem és itt füstölög a legundokabb czinizmus. A multon itt csüngünk a legbelsőbb ábitattal, a történelmet itt gyalázzák meg a legelvetemültebben. Két ember közt sem látok tökéletes összhangot, nemhogy a nemzet valamennyi fia közt. Boldogulásunk utjai keresztezik egymást, innét van a nemzet boldogtalansága. Mindegyikünknek más az eszménye a hazáról, a nemzetről, az életről, a becsületről, a kötelességekről és a jogokról. Idegenek lettünk egymáshoz saját házunkban. A nemzet egyeteme elszakadt a nemzet multjától. A hol a mult megszakad, ott nincs jövő. Pedig e földön csak a magyar multnak van jövője. Vagy igaz magyarok leszünk valamennyien, vagy idegek érdekek rabszolgái. Az uj korszak, az uj Magyarország, tehát nem azt jelenti, hogy pusztuljon minden, a mi magyar, hanem hogy legyen itt minden és mindenki magyar.

Ezzel az igével a szivünkben és vérünkben hozzáfoghatunk egy uj korszak legmerészebb re-

Mit tanitsunk a középiskolában?

Felolvasta **Kovács Dániel** a székelyudvarhelyi kerületi tanari kör 1910 junius 7-iki gyülésén.

(Ennek a felolvasásnak előzménye az, hogy mikor felolvasó a kerületi körtől megbizást kapott, hogy ilyen irányu felolvasást tartson, az udvarhelyi középiskolák tanáraihoz a következő körkérdéseket intézte:

Kell-e külön irányu középiskola? (reál és gymn.)

I. Ha kell: 1. Mire jogositson az egyik (a reál) és mire a másik (a gymn.)? 2. Hány osztályú legyen az egyik (a reál), hány a másik (a gymn.)? 3. Milyen előképzettség kivántassék az egyikhez (a reálhoz) és milyen a másikhoz (a gymn.)? 4 A . . . melyik osztályban és hány órán tanitassék a reálban és a gymn.-ban külön-külön? 5. A most érvényben levő tanterv követelményei a . . . nézve az . . . osztályban megfelelők-e vagy módositandók? 6. Ha módositandók, mikép módositandók óraszám és anyag tekintetében? 7. A most érvényben levő tanterv által elöirt tudomány ágak mindenike tanitandó-e a reálban vagy a gymn.-ban? 8. Az előbbi kérdésből kifolyólag esetleg mely tudomány ágak volnának törlendők akár a reálból, akár a gymn.-ból és mely uj tárgyak volnának felveendők, mely osztályokba hány órán és mily terjedelemben?

II. Ha nem kell: 1. Mire jogositson az egységes középiskola? 2. Tagozott legyen-e ez iskola vagy nem? 3. Ha tagozott, mely osztálynál kezdődjék a tagozás, hány irányu legyen és ugyanazon jogosultságot adja-e mindenik tagozat? 4. Akár tagozott, akár nem, hány osztályú legyen ez uj középiskola? 5. Milyen előképzettség kivántassék ez uj középiskolához? 6. A . . . melyik osztályban és hány órán tanitassék ez uj középiskolában, esetleg annak mindenik tagozatában: ugyanannyi időben és ugyanannyi terjedelemben-e? 7. A most érvényben levő tanterv követelményei a . . . nézve az . . . osztályban megfelelő-e vagy módositandók óraszám és tananyag tekintetében? 8. Ha módositandók, miképen módositandók? 9. A most érvényben levő tanterv által elöirt tudomány ágak mindenike felveendő-e az uj középiskolai tantervbe, vagy van olyan, a melyik törlendő és helyette uj tudomány ág veendő fel? 10. Mely uj tárgyak volnának felveendők, mely osztályokba, hány órán és milyen terjedelemben, esetleg melyik tagozatban? 11. Szükséges-e az év végi vizsga? Ha igen, olyan alakban-e, mint most, vagy hogy módositva? Ha nem, akkor minő eljárás volna helyébe alkalmazandó? Szükséges e az érettségi vizsga? Ha igen, úgy-e mint most, vagy hogy módositva; ha nem, minő eljárás volna helyette alkalmazandó?

A kérdésekre 28 tanártársától kapott feleleteket, amiket áttanulmányozva a saját tapasztalataival megtoldva készitette el tanulmányát, a mint következik:)

Megvallom m. t. Kör, hogy nagy fába vágtam a fejszémet, mikor arra vállalkoztam, hogy arról a kérdésről, hogy mit tanitsunk a középiskolában, itt a körben előadást tartok. És bár nagy köszönettel tartozom udvarhelyi tanártársaimnak, kik kérésemre oly készséggel jöttek segitségemre s a kérdéshez annyi becses adatot szolgáltattak, és ezért ez alkalommal hálás köszönetemet ezzennel ki is fejezem, még sem táplálhatok távolról sem olyan véleményt, és egyáltalában nem lehetek abban a nyugodt lelki állapotban és meggyőződésben, hogy ezt a kérdést szerencsésen és elfogadható módon is megoldottam. Meg leszek elégedve, ha olyan gondolatokat tudok itt felszinre hozni, amik alhalmasak lesznek arra, hogy élesztőül szolgáljanak ezen nagy fontosságú kérdés teljes megérlelésére. Mert, mint Alexander Bernát kifejezte még az 1892-ben tartott egységes középiskolai értekezleten: „A tanterv készitése más, mint koczkázott papiroson az egyes négyzetekbe beirni az óraszámot, az egyes tárgyakból: eszmékből kell kiindulni, kielégiteni minden jogos szükségletet s a jövő fejlődés utját nyitva hagyni." Ezt Alexander 1892-ben mondta, ezelőtt 18 esztendővel, azóta az a jövő fejlődés, ami már eddig 18 éves mult, nagyon is rohamosan beállott, a gondolkodás iránya nagyon megváltozott és talán nem tévedek, ha kimondom, hogy a művelt ember fogalma más ma, mint 18-évvel ezelőtt; de azért az Alexender mondása ma is helyén van, abban a részében, hogy „a jövő fejlődés utját nyitva kell hagyni." „*A középiskolának tehát ki kell elégiteni minden jogos szükségletét s a jövő fejlődés utját nyitva kell hagyni.*"

Igen ám, csakhogy ha ezt a minden tekintetben filozofusra való tételt elfogadjuk, pedig el kell fogadnunk, mindjárt megakadunk azon a kérdésen, hogy *mik azok a jogos szükségletek?* Erre a kérdésre körülbelül akkor tudunk megközelitő feleletet adni, ha egy másik alakban tesszük fel a kérdést, t. i. igy: *mi a középiskola czélja?* Mert minden dologban a kitüzött czél útal a szükséges eszközökre, a mikkel azt elérhetjük.

A középiskolával pedig manapság ugy állunk, hogy legkevesebb kétféle középiskolánk van, mert hiszen a gymnazium és reáliskolán kivül más iskolák is szeretnek kaczérkodni a középiskolai jelleggel és nevezettel. Ha pedig csak kétféle középiskolánk is van, már a czélt egységesen nem tudjuk meghatározni. Ennélfogva legelsősorban az a kérdés döntendő el, hogy szükséges-e, *kell-e két féle középiskola vagy nem kell?* Ezt a kérdést pedig ismét nem dönthetjük el addig, mig a *középiskola czéljával*, rendeltetésével tisztában nem vagyunk, mert az mutatja meg, hogy ezen czél felé egy irányban eljuthatunk-e, vagy legalább is két irányt kell megjelölnünk, hogy ifjuságunk választhasson tehetsége és hajlama szerint a reál és gymn. között.

A *mi a középiskola czélját illetti*, ennél a kérdésnél nagy nehézséget okoz ma az a körülmény, hogy egységes czélt kitüzni, olyat t. i., amiben mindenki jó lélekkel megnyugodni tudna, nem tudunk, legáltalánosabb meghatározása a középiskola czéljának a következő: *Adjon a középiskola általános müveltséget és készitsen elő a főiskolai tanulmányokra.*

A középiskola czéljának ezen meghatározása,

formjaihoz, a melyeket haladottabb és megelégedettebb népek példái tárnak elénk A politika egyenes utja az, hogy habozás és föntartás nélkül lépjünk a haladás utjára. Az utolsó évtizedek reform-politikája nagyrészt csupa kertelés, csupa megalkuvás, csupa félmunka volt. Idegen jelmezek, melyek sehogy sem voltak a nemzet testére szabva. Sehol sem tették annyira csuffá a politikai jelszavakat, mint nálunk. A szabadelvü, a konzervativ, a klerikális, a demokrata jelszavak és hőseik ma üres szavak és népszerütlen szinészek. Némuljon el a hamis szó és álljon félre az utból a rossz szinész. A nemzeti élet sürgős szükségletei nem jelszavak, hanem milliókat lelkesedésbe ejtő és milliók érdekeit felölelő tervek és cselekedetek. Csak a milliók üdvössége egyuttal a haza és a dinasztia üdvössége. A mig rejtelembe, homályba burkolódznak politikánk czéljai, addig harczban leszünk önmagunkkal és többé-kevésbbé nyilt vagy titkos harczban a dinasztiánkkal.

Nem lesz addig nyugalom és polgári béke az országban, nem fog addig megszünni az idegen irányzatok lelkiismeretlen hangoztatása és czélzatos kihasználása, mig a modern államiság szerveit életre nem keltjük, a meglévőkbe friss vért nem ömlesztünk, a különleges érdekeket a nagy közös érdeknek alája nem vetjük. Szeretném látni, hogy ki volna elég merész a magyar parlamentet sarkaiból kiforgatni és munkaképességét lehetetlenné tenni, ha törvényhozásunk elé a való élet nagy és sürgős föladatait tüznék ki; ki volna elég vakmerő a parlament tekintélyébe gázolni, ha a parlament a nemzet egyetemes szükségleteiről szorgoskodik Az utolsóelőtti országgyülést karddal kergették szét. A legutolsó országgyülés csufos kimulásán apraja-nagyja kárörvendezett, mert önző párttusák elforditották tőle a nemzet bizalmát Hiába voltak és vannak nagy embereink, ha helytelenek az eszközeink és a nemzet nagy tömege előtt érthetetlenek a czéljaink.

Pedig mennyi nagy föladat kinálkozik. Jóformán a közkormányzat minden ága gyökeres rendezésre szorul. A közigazgatás, az igazságszolgáltatás, a közoktatás, a közlekedés, a nemzetgazdaság radikális reformok után kiált. A nemzet alkotmányos szervei nem mondták volna föl a szolgálatot, ha a garat hosszu időközönkint nem járt volna üresen. De igy csaknem tönkrement a molnár, a malom, meg az eleség is. Nem veszem rossz néven, hogy nem igen hallok a reform-politika részleteiről, de az irányt nem kellene elhallgatni sem a kormánynak, sem az ellenzéknek. Csak a választói jog reformjával tesznek kivételt. De minő zagyva elágazásokkal és irányzatokkal!

A választói jog reformját nézetem szerint nem késleltetheti sem a tulságos aggodalom, sem a tulvérmes reménykedés. Habozás nélkül meg kell csinálni a legrövidebb idő alatt, nem azért, mert Bécs diktálja és ellenségeink sürgetik, hanem azért, mert most még mi magyarok csinálhatjuk meg. A garanczia abban van, hogy mi magyarok csinálhatjuk meg és hogy a magyar felsőség minden vonatkozásban kétségbevonhatatlan. A jobbágyságunkat is mi magyarok szabaditottuk föl, pedig ez alighanem nagyobb cselekedet volt, mint a választási reform.

Az osztályérdekek kultusza sem az állam dolga. Szabadságot és oltalmat mindnyájan várhatunk az államtól, de kiváltságos kedvezést egyikünk sem. Nem egyenes, becsületes politika az olyan, a mely mellett a megélhetés, az általános vagyonszerzés szinte lehetetlenné van téve, de egyesek máról-holnapra óriási vagyont harácsolhatnak össze. A nemzeti függetlenség álom marad mindaddig, a mig egy emberöltő verejtékes munkája sem létesithet független exisztenciát.

A mig törvényeink hézagait, egyenetlenségeit, a mig hatóságaink mulasztásait, tudatlanságát és pártosságát nyögjük, addig folyton harczban leszünk egymással és az állammal. Harczolni és dolgozni egyszerre nem lehet. Szenvedéseitől és szenvedélyeitől kell megváltanunk a nemzetet, hogy erőgyüjtésre adhassa magát. Az utolsó évek rettenetes megalázásai felülről nem fognak megismétlődhetni, mihelyt anyagi és erkölcsi erőre kapunk. A dinasztia is rá fog jönni idővel, hogy dicsőbb dolog egy önérzetes, viruló nemzet élén állani, mint egy megcsufitott, megalázott népen taposni. Nemzeti önérzet nélkül nem is képzelhető őszinte lojalitás. Ez az igazság fogja megérlelni a nemzet igazságait, vágyait és törekvéseit.

Mindez másképpen lesz, mihelyt megteremtjük nemzetünk belső egységét és olyan erkölcsi és érdekszolidaritásba hozzuk a nemzeti társadalom minden tagozatát, hogy bármely pillanatban konczentrálhassa erejét a nemzet jóvoltáért. Ma elválaszt bennünket a gyülölet és az együttélés minden kárhozatos indulata. Nemzetrontó idegen eszmék dulják fel lelki közösségünket. Idegen temperamentum lobog a nemzet vérkeringésében, idegen jelmezü zászlótartók tolakodnak élünkre. E kezekből a magyarságnak ki kell csavarni a zászlót. Csak a magyarság higgadt, nyugodt temperamentuma hozhat rendet, békét, nyugalmat, egységet a közéletbe. Csak a magyarság kipróbált politikai tapintata és önzetlen szive vezetheti az országot a haladás utjára.

Az uj parlamentben nem ennek vagy annak a pártnak kell bevonulni, hanem az idézett nemzeti léleknek. Ha nem igy lesz, biztos martaléka leszünk a külső és belső ellenséges erőknek.

—y—

---

különösen annak második rész nem épen ok nélkül arra a gondolatra késztet, hogy ennélfogva a középiskolának bizonyos *szakképzettséget* is kell nyujtania, hogy aztán a középiskolai tanfolyamot végzett fiatal ember a főiskolák akármelyik fajtáján megélhessen fennakadás nélkül Ez volt oka annak, hogy sokan abban a véleményben voltak, hogy a középiskolát a felsőiskolák előkészitőjéül tekintették és különösen a müegyetemi tanulmányok szempontjából a gymnasium mellett, mint hajdan egyedüli középiskola mellett szükségesnek tartottak egy másik középiskolát, a reáliskolát, mely majdnem kizárólag a müegyetemre készitsen elő. Ez az oka annak is, hogy azok között az igen derék tanférfiak között is, a kik az egységes középiskolai eszmét elfogadták, sokan vannak, a kik az egységes középiskola felső tagozatában bi- tri- sőt quadrifurkátiót ohajtanak bizonyos tudományok szakszerü tanitása szempontjából.

Igen tisztelt Uraim, sok időt eltudnék tölteni ennek a kérdésnek fejtegetésével, mert értékes nyilatkozatok hangzottak és hangzanak el még ma is ebben az ügyben, talán elég, ha rá irányitom a figyelmet Dr. Garda Samu tanártársunknak a Tanáregyesületi Közlöny legfrisebb (junius 2-iki) számában közölt véleményére, a ki *csupán a tanulók nyelvi készségének foka szerint* ugy képzeli az egységes gymnásiumot, hogy 4 szakaszra, mond négy szakaszra oszlik: egyik kezdené a latinnal, másik a némettel, feljebb a kikben több a nyelvtehetség, hozzávennék egyik ágban a francziát, a másikban a görögöt, a kik pedig erre nem valók, maradnának egyik ágban a némettel, másik ágban a latinnal: de még nyelvet sem kellene tanulni, mert véleménye szerint azokra nézve, a kik a nyelvvel nem tudnak birkozni, jó forditásokról kell gondoskodni; de még ezenkivül a gymnasium felső fokán kiválnék ebből a négyből az a csoport, a mely a reáltárgyak iránt fogékony s ez tanulná a mostani reáliskola exakt szakának anyagát teljes mértékben. De hát ha csak a nyelvi készség fokának szempontjából ennyifelé kellene szétesni annak a szerencsétlen egységes középiskolának, hát akkor egyéb és fontosabb szempontokból hány mindenféle fajtáju tanulót kellene ápolgatnunk 8—9 éven át és ki tudna köztük el igazodni?! Épen ezért, igen tisztelt Uraim, én ezzel az ügygyel nem bibelődöm tovább, hanem kimondom a véleményemet, mely lehet egyéni, de nem áll egyedül és ez az, hogy a középiskola czélja nem lehet az, hogy *növendékeinek szakképzettséget nyujtson* és *szakirányu előkészitője legyen akármelyik fajtáju főiskolának is*, hanem egyedüli czélja lehet *olyan foku általános képzettség nyujtása, a melylyel*, ha a középiskolát végzett növendék főiskolai tanfolyamra megy, *a főiskolai tanárral megértsék egymást.*

Ha most már a középiskola czélját ennyiben tisztáztuk, visszatérhetünk arra a kérdésre,] hogy ezen czél elérésére *okvetlenül szükséges-e két irányu középiskola, vagy nem?* Nagy megnyugvásomra szolgál, hogy erre a kérdésre udvarhelyi kartársaim tulnyomó többségével felelhetek: *nem szükséges.* Az előbb elmondottak a felelet indokolását feleslegessé teszik, de hiszen a mai reáliskola és gymnasium tanterve között oly lényegtelen csekélység a különbség egyébként is, hogy e különbség kiegyenlitése olyan könnyü feladat, hogy kár volna meg nem oldani csak azért, hogy kétféle középiskolánk legyen, kétfelé költekezzünk, kétféle igazgatásunk és kétféle statisztikánk legyen.

Legyen tehát egyféle középiskolánk. És ha ennek az egyféle középiskolának a czélját ugy elfogadjuk, mint a hogy fentebb megfogalmázni bátor voltam, azt hiszem, megfelelhetünk nyupodtan a *jogositás kérdésére is*, mely ma napság szintén egyik tárgya az elégedetlenségnek. Örömmel kivánom konstatálni, hogy ismét helyi kartársaim egyhangu véleményét fejezem ki, a mikor azt ohajtom, hogy ez az egységes, illetve *egyféle* középiskola *egy és ugyanazon jogokkal ruházza fel végzett növendékeit és válogatás nélkül nyissa meg előttük a fő- és szakiskolák összes nemének és ágainak kapuit.* Ez a vélemény épen ugy nem szorul indokolásra, mint a előbbi, de ha valakinek kétsége volna az iránt, hogy egy nem szakképzettséget, csak általános, egyetemes képzettséget nyert fiatal ember esetleg nem birná meg a főiskolai, vagy szakiskolai tudományok valamelyik ágát, azt azzal vigasztalhatom meg, hogy az ilyen fiatal ember bizonyosan be fogja látni a maga gyöngeségét és tehetségének megfelelőbb tudomány szakot választ magának, vagy ha nem, akkor az illető tudomány ágak tanárai gondoskodnak arról, hogy az ilyen embert visszatartsák a nem neki való pályától, de a középiskolának nem feladata figyelmét ilyen messze kiterleszteni. És ezzel a nyilatkozatommal bár anticipálok egy kicsit, de felettem azon tisztelt kollégáim véleményére is, a kik egyfelől az érettségi vizsga helyett *az egyetemen felvételi vizsgát* ohajtanak, másfelől középiskolai tanfolyamul 7 osztályt véve fel ennek tetejébe *2 évfolyamból álló lyceumot ohajtanak* a szaktárgyak alapelveinek és rokon tudományok megismerésére.

Most már rátérhetünk azon *jogos szükségletekre*, melyeket a középiskolának ki kell elégiteni. Ezek nem lehetnek mások, mint a *mik az általános müveltségre vonatkoznak.* Mert nagyon kecsegtető ugyan az a gondolat, hogy a középiskola legyen tekintettel az élet különböző viszonyaira, gondoljon arra, hogy nem minden növendéke fogja elvégezni az egész középiskolai tanfolyamot, sokan lesznek olyanok, a kik bizonyos idő mulva megválnak a középiskolától és életviszonyaikhoz megfelelő pályára lépnek, ennélfogva olyan legyen a középiskola, hogy legalább az alsó fokon egy befejezett egészet alkosson s addig olyan ismeretekkel lássa el növendékeit, a mik őt képesitik kishivatalnoki, vagy más polgári keresetü pályára; bár, mondom, ez a gondolat tetszetős és sok hive van, én a magam részéről mégsem tudnám felálldozni a középiskola valódi rendeltetését ilyen mellékes czélokért, mert ilyen czélokat figyelembe vennénk, könnyen abba a hényszer helyzetbe jutnánk, hogy az általános müveltségre vezető fokozatos utat itt-ott kitérésekkel félbe kellene szakitani, a mi csak késleltetné, talán sikertelenné is tehetné a czél elérését. A középiskolának tehát nem szabad más czélokra tekinteni, mint saját czéljára és nem csalódom körülbelül, ha a mai középiskola egyik baját abban látom, hogy ilyen mellékczélokat is akar szolgálni. *Az egyedüli jogos szükségletet tehát véleményem szerint az általános müveltségre való eljuttatása a növendékeknek fokozatoson a növendékek testi, lelki és szellemi készségeinek figyelembe vételével.*

(Vége következik.)

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, jun. 11.

Széksorok a politikában.

Rendezkednek, készülődnek az uj országgyülésre. A diadalmas munkapárt parlamenti elhelyezkedéséről immár különös érdekességképpen megirják, hogy kétharmad részét elfoglalja a parlamenti széksoroknak. A szélső jobbmezőtől balközépen túl is mind-mind munkapárti fog ülni az országházban. Igazán kövér többség, akármilyen beteges is az elhizása. Dehát megvan, számolni kell vele s punktum.

A politikában nem sokat ér a panaszkodás. Épen igy nem sokat ér az se, ha a munkapárt diadalmának okai miatt jajgatunk. Hogy az a diadalom igy-ugy presszió, vesztegetés, itatás-etetés árán jött létre, ez elég csunya dolog, az igaz. De megtörtént. A nemzet ha ilyen áron is, de itélt. Ugy itélt, a milyen önállóság, bátorság és jellemszilárdság volt benne a rátámadó pressziókkal szemben. Erős népen, öntudatos nemzeten a korteskedések kicsinyes fogásai nem tudnak erőt venni. Ha a munkapárt diadala mégis ilyen fogásokkal született meg, ez csak azt mutatja, hogy a magyar nép és nemzet nem volt elég erős és öntudatos.

Ezen hiába jajgatunk, ezen segiteni kell valahogyan. Ellenálló szervezetü, egészséges nemzeti életet kell kiképeznünk, a melyik meg tudjon állani az akarata mellett. Hanem éppen ez a czél az, a mi elérhetetlennek látszik előttünk, mig a munkapárti széksorok szétterpeszkedését látjuk a parlamentben. A nemzet ezekkel a széksorokkal mintha a saját önálló egyéniségének kiképzése felől is itélt volna; mintha azt mondotta volna ki, hogy ez önállóságért küzdeni nem érdemes, hanem át kell engedni magunkat más reláczióknak. Békén kell viselni a nagy gazdasági egységeknek utánunk nyuló ölelését, nem kell próbára tennünk a nemzet erőit, hogy kiszakadhassunk azon ölelésből.

Ez a lemondás az, a mi legfájdalmasabb a munkapárt diadalában, mert ez nemcsak érzelmi jellegü lemondás, hanem anyagi kár is következik e lemondásból. A nagy gazdasági egységekbe való beolvadás a mi kis, fejlődésbe kezdő, fejlődésre hajlandó exisztenciánkat olyan világversenybe sodorja, a mire azok még meg nem értek. A verseny tehát a mi kis exisztenciáinkat teszi tönkre; saját, önálló és igy belterjességre kényszerülő gazdasági élet helyett marad függő külterjességben itt ugy a mezőgazdaság, mint az ipar; a külterjes gazdálkodásban ban pedig fölösleges a sok ember s igy vándorol ki Romániába, Amerikába napszámosnak a magyar. Hát ez a perspektiva a munkapárt szétterpeszkedő széksorai mögül.

Mi tehát a teendőnk, ha ezen jajgatni nem akarunk? Az, hogy a politikai uralomban erőre vergődött lemondást társadalmi szervezkedéssel hatálytalanitsuk. Szervezzük egymás tanitásával, egymás megbecsülésével, egymás segitségével az öntudatos magyar polgárságot. Minden város, minden vidék küzdjön az ellen, hogy szükségleteit nagy gazdasági egységektől szerezze be, hanem saját magunktól szerezzük be minden szükségletünket. Ha minden magyar város és minden magyar vidék megteszi ezt, akkor hiába rendezgetik be ismét vagy 30 esztendős ausztriai függésre ezt az országot: hiába rendezgetik be szélsőjobbtól balközépig a munkapárti széksorokat, mert ezek a széksorok a magyar polgárság öntudatosságának növekvése szerint fognak egyre jobban megritkulni.

Mert a mit a nem eléggé erős és öntudatos nemzet vétett az itéletében, azt az itéletet egy erős és öntudatos nemzet bizonyosan helyre tudja hozni . . .

Nincs paragrafus.

Két esztendei fegyházat kapott büntetésül az állampénztár egyik tisztviselője. Sikkasztott a kezelésére bizott állami pénzekből 20 ezer koronákat. Sötét, szégyenlős bün ez bizonyára. Tehát bizonyára joggal is sujtott a megtévelyedett tisztviselőre az igazságszolgáltatás vesszeje. Joggal. De azért mégis fájhat ez a sujtás sok embernek, a ki át tudja érezni a tisztviselő életének sok czifra nyomoruságát.

A most felvetődött eset is egyik a sok szomoru, kinlódva huzott, csöndes tragédiáktól. Csak azért hangzik ki a többi tragédiák közül, mert büncselekménynyel végződött. Kezdődött pedig a szegény tisztviselő szegénységén. Folytatódott azon, hogy e szegénységgel is a mi emberünk családot mert alapitani, sőt édes apját se taszitotta el maga mellől, hanem erről is gyermeki szeretettel gondoskodott. Beteg lett a családja is, az édes apja is. Sulyos beteg mindenik, hogy mindnyáját költséges operációkkal kellett megmenteni az életnek. De a mi emberünk kiizzadta a költségeket. Nem volt addig még adóssága; csinált itt is, ott is egy pár szövetkezetnél. Aztán a gazdag emberek nem is tudják, hogy az ilyen szövetkezeti adósság hogyan szüli az ujabb adósságokat. Circulus vitiosusba kerül az a szegény ember, a ki adósságcsinálásba kezd. Hiszen a törlesztés ujabb adósságcsinálás felé sodorja azt, kinek a kölcsön megfizetésekor is csak annyi a pénze, a mennyi a kölcsönkéréskor vala.

Ha még legalább azok a kamatok nem volnának, hogy ne szaporitanák a megfizetni való összeget! Akkor talán hosszu időre, apró részletekre elosztva elfogyna az adósság. De igy kamatosan tiz év alatt dupláját fizetik vissza a felvett összegnek. Hiába, a tőkésnek is élnie kell szegénynek s a pénznek is fiaznia kell, akár az egyéb fajta emlős állatnak. Hogy aztán az ilyen természeti törvények miatt az adósságba került szegény végtére is elfullad, kapkod s más pénzhez nyul, vagy a maga életéhez, — hát ez is természeti törvény.

A mi emberünk nem a maga életéhez nyult, mert élni akart a családjának. És ez a nagy jóakarata mégis odajuttatta, hogy kirepitették a száraz kenyeret nyujtó hivatalából, börtönbe teszik s mégse élhet a családjának. Hát ebben a szomoru összezavarodásban hiányzik az igazság. A tisztviselő egész egyéniségét odaáldozza a hivatalának s a hivatala mégse tudja megvédeni az ő egyéniségét a végzetes összeroskadástól. Az egész hivatali életnek nincs egy jóléti intézménye, mely lehetővé tegye, hogy a hivatalnok az egészségeért, családjáért való áldozathozatalban ne kerüljön kenyeret rabló s adósságokat tetező adósságokba. Igy kerül a bün utjára a hivatali élet sok mártirja.

És elitélik ezeket két évre, több évre Elzárják őt a családjától s elzárják a családot a kenyéradójától. Hát hiszen igy szolgáltatnak igazságot a törvénynek és a megsértett jogrendnek. Hanem már most az árván hagyott családnak ki fog az egészségéről, kenyeréről gondoskodni? Ki ad igazságot ennek a feje után busuló, szégyenkező, gyámoltalan embertársaságnak?

Erre a nagy, erős kérdésre már nincs felelet és nincs — paragrafus . . .

HIREK.

Székelyudvarhely, junius 12

Repülőversenyen.

A mindennapi élet nagy nehézségei mellett is el kell ismernünk, hogy boldog korszakban élünk. Mert az emberi haladás oly óriási ugrásokat tesz napjainkban, hogy néha pár hét alatt századokat ugrunk át. És oly találmányok születnek, amelyek előbbre viszik az emberiséget, boldogabbá és kényelmesebbé teszik az életünket és valósággal tökéletesitik a földet.

A köztünk élő öreg emberek még otthon öntött faggyugyertya mellett születtek s ma már a villamos világitás eljutott ide a legsötétebb vidékre is. A gőz és villamosság egyesitett korszakát élvezhetjük, amidőn majdnem minden hónapban érkezik egy olyan találmánynak hire, melynek hasznát veszszük a mindennapi életben, ami pótolja az emberi és állati erőt. E találmányok sorozatában is uj korszakot nyitnak a repülőgépek. Amelyek egyelőre nem szolgálnak gyakorlati czélokat, amennyiben részben sport-mulatságot nyujtanak, részben pedig a tudományt viszik előre. De legközelebb már nagy szerepet játszanak, mint közlekedő eszközök s egyszersmind mint a véres háboruk eszközei.

Igazán — szinte hihetetlen, — hogy az ember milyen könnyen szokja meg a legcsodálatosabb megjelenéseit annak a nehéz, de diadalról-diadalra haladó küzdelemnek, amelyet az elme az anyaggal viv. Ma eszünkbe sem jut, hogy alig egynéhány esztendeje kényszerzubbonynyal kinálgattuk a repülőgép „fantasztáit“, sőt egészen magától értetődőnek találjuk, hogy a levegő meghóditása, ime, a legkomolyabban napirendre került.

A nagy találmányokban rejlő lenyügöző erő, amely önkéntelenül, észrevétlenül hat az emberre, viszi bennünk végbe ezt az átalakulást. Az olyan találmányoké, amelyek az ember lelkéből fakadó vágyakat juttatják el a megvalósuláshoz.

A repülés csakugyan lelkünkből fakadó vágyakozás volt. Kishitüen, vagy szánakozással tekintettünk ugyan azokra, akik repülőgépeken törték a fejüket, esetleg a nyakukat, de legszebb álmaink mégis csak azok voltak, amikor szárnyat öltöttünk, s repültünk a csillagos ég felé. Daedalus csak az első kifejezője volt ennek a vágynak, de bizonyára már az első ember is irigyelte a levegőben tovaszálló madarat.

Most azután, hogy ébren látjuk a testet öltött álmot, pillanat alatt beleéljük magunkat, mintegy biztositani akarjuk rá a tulajdonjogunkat, hogy valamiképpen vissza ne tévedjen az álmok birodalmába.

A mult vasárnap estefelé, amikor egyszerre öthat repülőgép keringett a tribünök fölött bumulatos biztonsággal, szinte fitymálva gondoltunk a 70—80 lóerős automobil-óriásokra, amiket nemrég, mint a technika csodáit ünnepeltünk. Hiszen ezek most már valóságos lomtárba való ócskaságok!

Kicsit kizökkentett a hangulatból, amikor Latham a „levegő királya“, ott a szemünk láttára vallott kudarczot. Ideálisan szép, óriási szitakötőhöz hasonlitó monoplánja egy félkör berepülése után, az orrával furódott bele a homokba, s megállott benne. Lathamnak ugy kellett lemásznia róla, s a csavarjagörbült gépet egy egészen prózai stráfkocsin lovak vontatták vissza a hangárba.

Hogy ez éppen Lathammal történt meg, ez sulyosbitotta az eset hatását, de a többiek sikerei csakhamar feledtették, s később már csak ugy tárgyalt róla a publikum, mint olyan balesetről, amely a föld rögéhez kötött jármüvekkel is akárhányszor megtörténik. Pláne azután, hogy Chavez bravurját láttuk, erősödött meg az aeroplánokba vetett hit.

Paulhan, a „levegő Napoleonja“, az 1290 méteres magassági világrekord tulajdonosa, a london—manchesteri diadal hőse, is mindjárt az első napon bemutatkozott. Igen jó képü, kis fekete bajuszu fiatal ember. Ő jött ki elsőnek a pályára, s Farman-biplánjával mindjárt világrekordot állitott a startolásban, megdöntve Curtiss eddigi rekordját. Olyan gyorsan emelkedett a levegőbe, hogy idő is alig volt a megügyelésére. Azután erős déli szél mellett több, mint tizenkét pályakört (egy kör 3350 m.) repült be, nem egészen egy félóra alatt.

A verseny első hatása nem volt imponáló. Az ember egy ideig nézi a földtől alig eltávolodó skatulyák keringését, azután lassan hozzászokik, nem találja többé sem különösnek, sem nagyszerünek, még az sem hatja meg, hogy ime, a szél ellenére, már órahosszat szeli a levegőt a repülőgép, melynek vezetése annyi tudást, bátorságot, lelkierőt, szilárdságot és — szerencsét kivan meg.

Egyszerre, — azaz még sem egyszerre, hanem jó órai várakozás után megváltozik a kép. A szél elült, a sötét felleg elviharzott és egész sereg repülőgép görög és fut ki a térre. Vidám szökkenéssel mindenféle formáju gépmadár buvik ki deszkafészkéből, mintha örvendene, hogy kissé meglebegtetheti szárnyait. Zug, kattog mindenfelé a gép és a térnek hol egyik, hol másik zugából röppen föl az ember a magasba. Az egyik alig tollászkodik, alig szökken egyet-kettőt, már fönn uszik a levegőben és merész vonalban tör fölfelé. Utána repül a másik s a két nagy alkotmány egymás sarkában száll az estnek már lassan leereszkedő finom fátyolában. Ah, ez már repülés! Ez az eget keresi, ez orrával a madár birodalmát hasitja, ezt nem rejti el fasor és dombocska, erre maguk a jegenyék is ámulva tekintenek föl. . . . Kecsesen kergetőzik a két gép a magasban, akár két óriási keselyü, melynek egyike a karmai közt vérző zsákmánnyal menekül a másik elül. Megkerülik a tért, elviharzanak a tribün fölött, majd egyszerre látjuk, hogy a hátsó skatulya az első fölibe kerül és eluszik fölötte. . . . Skatulya? Dehogy. Ki látja már nagyon is prózai formáját a levegő e merész vándorainak? A skatulya, a ponyvasátor valami csodálatos tündérképpé változik elragadtatott szemünkben s tapsolunk, mikor az egyik — éppen fejünk fölött — a szédületes magasságból csaknem meredek vonalban siklik a lábunk elé a füre, a nélkül, hogy legkisebb baj érné, a másik pedig diadalmas egyedüliségben szeli tovább a homályt. Hét nagy madár leng a magasságban: biplán, monoplán, skatulya-forma, halforma, madár-forma, szitakötő-forma. A levegő csillog, sötétlik, zug, suhog, remeg attól a folyton keringő csapattól, mely keresztül-kasul szeli.

Ámulva, elragadtatva nézzük a szép képet és kitör belőlünk a kiáltás, a melyben a naiv lelkesedés és a kulturájával diadalmas modernség szöges ellentéte vegyül össze: *repül az ember . . .*

Földtani felvételek. A m. kir. földtani intézet a folyó év nyarán az ország különböző vidékein geologiai tanulmányokat és felvételeket fog megejteni. Udvarhelymegyét Dr. *Ernsst* Kálmán és Dr. *László* Gábor geologusok fogják felkeresni. Kedvező alkalom kínálkozik annak megtudására, ha vajon Székelyudvarhely város honnan volna legalkalmasabban forrás vizzel ellátható.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelyvármegyei közigazgatási bizottsága folyó hó 8-án tartotta meg rendes havi ülését, mely alkalommal a távollevő főispán helyett *Sebesi* János alispán elnökölt. Az egyes közigazgatási ügyágakról tett jelentések közül az alispáné megemlitette, hogy a választási mozgalmak csak az udvarhelyi kerületben jártak nagyobb emóciókkal. A tiszti főorvos jelentéséből aggodalmasan vettük tudomásul, hogy az egész vármegyében kedvezőek az egészségügyi állapotok, csak Székelyudvarhely város területén fordultak kedvezőtlenekre. A tavasz jöttén beálló talajviz ingadozásokban kell keresni ennek az okát. A városnak még a szegényebb lakossága is ugyan ásványvizzel él, de főzésnél, mosásnál a rendes kutvizeket nem nélkülözheti. E kutvizek nagyrésze azonban fertőzve lévén, terjed mégis a fertőzés csirája. A város egészségi állapotának állandó veszélyeztetője ekként a jó kutviz hiánya. El is határozta a bizottság, hogy a város polgármesterét a vizvezeték előmunkálatairól való jelentésre utasitja, s ekként sürgeti a vizvezeték ügyének komolyabb előre vitelét. A kir. tanfelügyelő több iskolalátogatásról tett jelentést. Egyuttal megemlitette, hogy a miniszter a leégett felsősófalvi iskola helyébe uj iskolaépület emelése iránt sürgős intézkedést tett. A székelyudvarhelyi községi óvoda államositását azonban az exlexre való tekintettel egyelőre megtagadta. Viszont a szentábrahámi iskolaépület renoválását felerészben az állam költségén elvállalta. A pénzügyigazgató jelentése beszédes számokkal mutatta ki, hogy a mult hónap idején választási hadjárat folyt, nagymérvü italozással. Egyenes adóban, hadmentességi dijban, bélyegilletékben összesen mintegy 32 ezer koronával kevesebb folyt be, mint a mult év hasonló hónapjában. Viszont italadóban 34 ezer koronával több folyt be a tavalyinál. Ebből látható, hogy a fiskusnak még haszna is van az exlexből. Biztató terméskilátásokról számol be még a közgazdasági előadó jelentése, mely után egyes ügyek tárgyalásához kezdett a bizottság. Ezek közül meg kell emlitenünk azt a határozatot, melyben kimondották, hogy Oroszhegy, Vargyas és Fenyéd községekbe egy-egy csendőrörs felállitását kérelmezik a belügyminisztertől. Azt se hagyhatjuk megemlités nélkül, hogy a helyi érdekü vasut Székelyudvarhelyről való hajnali indulása tárgyában kelt fölterjesztést a miniszter nem teljesitette. Azt adta okul, hogy a kérelmezett későbbi indulás esetén Nagygalambfalván kellene a vonatok találkozójának lennie, s ez a nagygalambfalvi állomáson és személyzetben oly változtatásokat, illetve szaporitást igényelne, amire pénz nincsen.

Évzáróünnepély a kollegiumban. A székelyudvarhelyi ref. kollegium ma, vasárnap délután 3 órakor az intézet tornacsarnokában tartia meg jutalomosztással, zene- és énekpályázatokkal kapcsolatos évzáró ünnepélyét, melyre a t. szülőket és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghivja az igazgatóság. Az ünnepély müsora: 1. Szülőföldem Lányi Ernőtől. Énekli az ifj. énekkar. 2. Amor et Primtemps Waldenfeld E.-től. Előadja az ifj. zenekar. 3. Igazgatói jelentés; a jutalmak és pályadijak kiosztása. 4 Pályázatok hegedüvel a gróf Haller Louise-féle 4, 3 és 2 arany, továbbá a Daniel-féle két 8 koronás jutalomra. Pályáznak: 1. Kovács Ferencz VIII o. t. 2. Molnár Károly VIII. o. tanuló. 3. Orendi Vilmos VI. o. t. 4. Méhburger Frigyes V. o. t. 5. Wolf Dániel V. o. t. VI. Balázs Sándor IV. o. t. 7. Kertész Béla III. o. t. 5. Pályázat mély hegedüvel a gróf Haller Louise-féle 1 aranyra. Pályázó: Méhburger Frigyes V. o. t. 6. Pályázat gordonkával a gr. Haller Louise-féle 1 aranyra. Pályázó: Orendi Vilmos VI. o t. A nagy gordon szorgalmas és eredményes kezeléséért a gróf Haller Louise-féle 1 aranyat Wolf Daniel V. o. t. nyeri. A gróf Haller Jánosné-féle 10 korona jutalmat Balázs Sándor IV. o. t. kapja. mint az ének- és zeneelméletben legjártasabb. 7. Pályázatok énekből a gróf Haller Louise-féle 1 arany, a Gyárfás Domokos-féle egy 4 és egy 2 koronás jutalomra: Eszényi László VI. o. t, Keresztes Sándor VI. o. t., Lázároi Samu VI. o. t. Miklósi Károly VI. o. t., Kállay Károly IV. o. t. Kovács Rezső I. o. t. 8. Induló.

Méhészeti előadások. A méhész egyesület helyi bizottsága junius és julius hónapok minden vasárnapján d. u. 3 órától kezdődőleg különböző méhtelepeken összejövetelt rendez, melyre az egyesületi tagokat és a méhészet iránt érdeklődőket szivesen látja a bizottság. Az első összejövetel f. hó 12-én, (ma) lesz *Kaunitz* Albert asztalos méhtelepén. Vitatétel: A méh családok fejlődése a f. év tavaszi idényben. Bevezeti *Derzsi* Samu kir. törvényszéki irodatiszt.

Tornaünnepély. Az állami főreáliskola ma, vasárnap délután 3 órakor tartja tornaversenyét az intézet udvarán és tornacsarnokában.

A kath. főgimnázium vizsgálatainak sorrendje. 12 én d. e. 10 órakor évzáró ünnepély; a jutalmak kiosztása. 13 án a IV—VII. oszt. a vallástanból. 14-én az I—III. osz. a vallástanból. Délután 3 órától kezdve a tornából. 15 én a VII. oszt. a magyar-, német-, latin-, görög nyelvből és görögpótlóból. a VI. osztály a magyar-, latin-, görög- és németnyelvből s a görögpótló tárgyból. Az V. oszt. történelemből, természetrajzból és mennyiségtanból. 16-án az IV. osztály a történelem-, természetrajz és mennyiségtanból; a III. osztály történelemből, földrajzból, mennyiségtanból és rajzoló geometriából; a II. osztály magyar-, latinnyelvből és földrajzból; az I. osztály magyar, latinnyelvből és földrajzból. 17-én a VII. osztály mennyiségtan-, természettanból, történelemből és egészségtanból; a VI. osztály a történelem-, természetrajz- és mennyiségtanból; az V. osztály magyar-, latin-, német, görögnyelvből és görögpótlóból. 18 án a IV. osztály a magyar-, latin- és németnyelvből; a III. osztály a magyar-, latin- és németnyelvből; a II. osztály természetrajzból, raizoló mértanból és számtanból; az I. osztály a számtanból, rajzoló mértanból és természetrajzból. 20—22-án szóbeli érettségi vizsgálat. 23 án a magánvizsgálatok irásbeli része. 24-én a magánvizsgálatok szóbeli része. 29 én reggel 8 órakor hálaadó isteni tisztelet. Ezen vizsgálatokra a szülőket és tanügybarátokat meghivja az igazgatóság.

Pályázat munkás jutalmakra. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara *négy* egyenként 100 (egyszáz) koronás ipari munkás jutalomra pályázatot hirdet. Pályázhatnak munkaadójaik ajánlásával a kamara területében illetékes, magyar honos, ipari munkások, akik legalább 15 évig megszakitás nélkül ipari munkával foglalkoztak: keresetük összege a 2000 koronát meg nem haladja s akik kiváló szorgalmat, igyekezetet és hüséget tanusitottak. Pályázhatnak olyan ipari munkások és illetőségi segédek is, akik 15 évig, vagy annál tovább több műhelyben vagy gyárban s esetleg más munkakörben is hüséggel és szorgalommal dolgoztak. A jutalom odaitélésénél azonban előnye azoknak van, akik több időt egy és ugyanazon helyen töltöttek. A pályázatok munkakönyvvel és egyéb a szolgálatra vonatkozó hitelérdemlő bizonyitványokkal felszerelve *1910. évi junius 15 ig* a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kerületében illetékes érdekeltek által e kamarához adandók be.

Az állami főreáliskola vizsgálatainak sorrendje. 12-én d. u. 3 órától az összes növendékek tornavizsgálata az intézet hátsó udvarán. 13-án d. e. 8 órától a IV—VII. o. r. kath.; d u. 3 órától az ág. ev. vallásvizsgálata. Magántanulók irásbeli vizsgálata. 14 én d. e. 8 órától a I—III. o. r. kath. vallásuak; 9—12-ig a ref. vallásuak; 9—10-ig a g. k. vallásvizsg.; 8—10-ig az unit; 10—12-ig az izraelita vallásuak vallásvizsgalata. 10—12 ig vizsgálat a latin nyelvből. Fel 3-tól a magántanulok szóbeli vizsgálata. 15-én I o. magyar, foldrajz, német. III magyar, német, franczia, történet. V o. mennyiségtan, természetrajz, történet, vegytan. VI o. mennyiségtan, vegytan, természetrajz ábrázoló geometria. 16-án II. o magyar. foldraiz, német. IV. o. magyar, német, franczia. VII. o. mennyiségtan, természettan, vegytan, ábrázoló geometria. 17 én I. o. számtan, természetrajz, rajz. geometria. II. o. számtan, rajz. geometria, természetraiz. V. o. magyar, német, franczia. VI. o. magyar, német, franczia, történet. 18-án és 20 án szóbeli érettségi vizsgálat. 21-én III o. számtan, természettan, földraiz, raiz. geometria. IV. o. mennyiségtan, történet, természettan, rajz. geometria. VII. o. magyar, történet, német, franczia. Mindezekre a t. szülőket és érdeklődőket tisztelettel meghivja az igazgatóság.

Bedő Ferencz sirjára adakoztak: Sebesy Ákos 4 K., Tamás Albert a Riemer K. Gusztáv ivén aláirt 5 K. A gyüjtés eredménye az időközi 8 K. 93 fill. kamattal 523 K. 78 fill. Fogadják a kegyes adakozók hálás köszönetemet. Felkérem mindazokat, akiknél e czélra bármi csekély gyüjtés volna, kegyeskedjenek hozzám juttatni. hogy a rendezést az amugy is eléggé elhanyagolt sirhelynek meg lehessen kezdeni. Dr. *Solymossy* Lajos.

Évzáró vizsgálat. A helybeli tanoncziskolában az évzáró vizsgák a következő sorrendben lesznek: Junius 12-én d. e. 8—9 ig az összes felekezetek vallásvizsgái; 15 én délután 3—8 ig a kereskedő tanonczok vizsgáznak, elnök Heitz Vilmos. 16-án 5—7-ig iparos isk. I. a) és II. oszt; elnökök Sóó Domokos és Persián János. 17-én d. u. 5—7 ig iparos isk. Előkészitő, I. b) és III. oszt., elnökök Szakács Gyula, Nagy János és Szemlér Ferencz. Ezek a vizsgálatok az állami elemi fiu isk. tantermeiben lesznek. A munka-, rajz- és iráskiállitás junius 24—26. napjain lesz a polgári önképzőkör nagytermében, u. ott lesz az évzáró ünnepély junius 26-án d. u 2 órakor, a mikor az összes jutalmak is kiosztatnak.

A tifusz és az iskolák. Egy vidéki szülő irta hozzánk e sorokat: A tifusz a városban még mindig terjed s az iskolás gyermekek közül már nem egy áldozatot követelt, akik most otthon v. kórházban sinylődnek. Velem együtt sok vidéki szülő remeghet hát, hogy Udvarhelyen iskolázó gyermekeit vajjon nem betegen kell-e majd viszontlátnia? Ezen bizony az illetékes hatóságok segithetnének rövid terminusra szabott gyors levizsgáztatás után a gyermekek szétbocsátásával. Mert különösen mi, akiknek leánygyermekei az udvarhelyi polg. leányiskolát látogatják, nem tudjuk megérteni, miért kell ilyen sajnos viszonyok között éppen a mi leányainkat junius 30-ig az iskolában tartani, mikor nyilván tudott dolog, hogy annak az intézetnek tulzsufolt szobái épen nyári időben mennyire ártalmasak a lánykák amugy is gyenge szervezetére?

Az áll. fiu-, vegyes- és leányiskola viszgarendje. I. *Fiuiskola.* 15-én d. u. 4 órától a Gazdasági ismétlő fiuiskola vizsgája. 16 án d. e. 8—11-ig a mindennapi iskolások vallásvizsgája. Két óratól az összes növendékek tornavizsgálata. 17-én 8—10 ig az I-ső osztály vizsgálata a III. osztály tantermében, elnök: *Bölöni* Vilmos. 17-én 8—10 ig a II. oszt. vizsgálata a IV. osztály tantermében, elnök Dr. *Pál* Ernő. 17 én d. u. 2—5 ig a III-ik oszt. vizsgálata, elnök: *Soó* Gáspár. 18-án d. e. 8—11-ig a IV. oszt. vizsgálata, elnök: *Fernengel* Gyula. 18-án délután 2—5-ig az I—VI. osztály vizsgálata, elnök: *Soó* Domokos. I. *Vegyes iskola* 16-án d. u. 2—4-ig az I. és II. osztály vallásvizsgálata. 17 én d. e. 8—10-ig az I., délután 2—4-ig a II. oszt. vizsgálata. III. *Leányiskola.* 15-én d. u. 4 órától kezdődőleg a Gazdasági ismétlő leányiskola vizsgálata. 15 én d. e. 8—11-ig az összes növendékek vallásvizsgája. 15-én d. u. 2—4-ig tornavizsga. 16-án délelőtt 8—10 ig az I. oszt. vizsgálata, elnök: *Madarász* Veronika. 16-án d. u. 2—5-ig a II. oszt. vizsgálata, elnök: *Vajda* Ferencz. 17-én d. e. 8—11-ig a III. oszt. vizsgálata, elnök: *Molnár* Károly. 17-én d. u. 2—5-ig a IV. oszt. vizsgálata. elnök: *Deák* Lajos. 18-án d. e. 8—11-ig az V—VI. oszt. vizsgálata, elnök: *Gönczi* Lajos. A növendékek kézimunkaanyaga a fiu- és leányiskolában ki lesz állitva.

Nyilvános elszámolás. Felkértek a következő sorok közlésére. A református temető rendezésének költségeire adakoztak: Udvarhelymegyei Takarékpénztár R. T. 300 K., Zálogkölcsönintézet és betéti pénztár 100 K., Agrár Takarékpénztár 50 K., a helybeli unitárius egyházközség, Gyarmathy Ferencz ügyvéd. Özv. Szakács M.-né, Özv. Lukácsffy I.-né és Szakács Z. 20—20 K., Dr. Urbányi I. 10 K., Özv. Pálffy K.-né, Schuller J. kalapos, Szalay A. és neje, a timár-társulat 5—5 K., Kerestély D. 3 K., Bloos M. 2 K. Összesen 485 K Az eddigi gyüjtés eredménye az időközi 3 K. 32 fillér kamattal 1271 K. 62 fillér. Megnyugtathatom egyik adakozó urat, hogy a kaput rövid időn elkészitjük. Azonban csak sajnálattal értesithetem az érdeklődés mérvét illetőleg. 600 nál több felhivást — kérést — bocsátottam ki s ezideig csupán 92-en küldötték el adományaikat. Vérmes reményeket nem tápláltam, de mégis nagyobb érdeklődést és áldozatkészséget reméltem. Mondják, hogy tán személyesen kellett volna a hiveket s mindazokat, kiknek kalottjaik vannak a temetőben, felkeresnem. Én épen a személyes megjelenéssel járó kellemetlenségeket akartam kikerülni, ugy gondolva megoldhatni a dolgot, hogy aki akar valamit adni, vagy utalvánnyal, vagy levélben elküldi s nem lesz zsenirozva. Ismételten kérem mindazokat, akiknek kedves halottjaik vannak temetőnkben, küldjék el filléreiket, hogy a czélbavett rendezést elvégezhessük. Azoknak, akik elküldötték szives adományaikat, ismételten hálás köszönetemet nyilvánitom. Dr. *Solymossy* Lajos főgondnok.

Barátisták évvégi vizsgája f. hó 15 és 16-án lesz és pedig 15-én 8 órakor ünnepélyes Véni Sancte; 9—12 ig az I—II oszt. vizsgája. D. u 2—5-ig az I—II oszt. torna, a III—VI. oszt. vallás, latin, ének és tornavizsgája. (ha jó idő lesz, a ferenczrendiek udvarán). 16-án a III—VI. osztályosok vizsgája. Ez idő alatt növendékeink kedves rajzai, térképei, gyakorlatai, szépirása és kézimunkáiból a III—VI. oszt. tanteremben kiállitást rendezünk, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghivja az igazgatóság. — Az évzáró ünnepély, értesitők és jutalmak kiosztása f. hó 26 án lesz.

Az állami Szakiskolában az évvégi nyilvános vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: Jun. 27-ikén: 8—9 óráig III. évf leiró épités és alaktan (Kőipari). 9—10 óráig II. évf. ábrázoló mértan. 10—11 óráig III—IV. évf. kőipari technologia. 11—12 óráig II. évf. magyar, számtan. 2—3 óráig I—IV. évf. hittan. 3—4 óráig III—IV. évf. agyagipari technologia. 4—5, óráig I. évf. mértan. — Jun. 28 ikán: 8—9 óráig I. évf. magyar, számtan. 9—10 óráig III. évf. magyar, számtan. 10—11 óráig II. évf. agyagipari alaktan. 11—12 óráig IV. évf. költségvetés és könyvitel. 2—3 óráig I. évf. természettan. 3—4 óráig II. évf. vegy és ásványtan. 26 tól, julius hó 3 ig, rajz és mintázási kiállitás, mely naponta d. e. 8—12 óráig, d. u. 3—6 óráig megtekinthető.

Városok és községek jó ivóvize. Ha lassan is, de egyre nagyobb tért hódit annak a veszedelemnek a felismerése, mely a rossz és tisztátlan ivóvizben rejlik s igy nagyon természetes, hogy erőteljesebbé válik a közönségnek az a követelése, hogy a városok és községek igyekezzenek lehetőleg vizvezetékek létesitésével segiteni a bajokon. E részben maga az állam szintén jó példával jár elöl, mert pl. a belügyi költségvetésbe már százezer koronát állitanak be a községeknek jó ivóvizzel való ellátására. A pénzbeli segélyeken kivül nagy szolgálatokat tesz a földmivelési miniszterium közegészségügyi mérnöki osztálya is, mely minden odaforduló város vagy község vizvezetéki terveit felülvizsgálja a helytállóság tekintetében. A vizsgálat a terveknek nemcsak müszaki, hanem pénzügyi részére is kiterjed, a mi kétségkivül nagy megnyugvására szolgálhat a közigazgatási hatóságoknak. De mindenesetre igen fontos ez a körülmény az adófizető polgárság szempontjából is, mert ha már a fertőző betegségek elleni védekezés czéljából, mint legsikeresebb eszközre, a vizvezeték létesitésére szoritják városaik vezetőségét, biztosak lehetnek abban, hogy csak ideiglenes és olyan megterhelést vállalnak, mely a közegészségügy sikeres szolgálata mellett még számbavehető jövedelmet is biztosithat. A mi tifuszos városunk ugyancsak megérett, hogy a vizvezeték kérdését napirendről lecseszni ne engedjük.

Egy kis gyomorrontás, melyet a kevésbé kényes ember fel sem vesz, az **érzékeny embernél** gyakran sulyos megbetegedést von maga után. Az ilyen embernek mindig odahaza kell tartania egy palaczk természetes **Ferencz József**-keserüvizet, mert az ép oly kiméletes, mint megbizható a gyomorból eredő rosszullét gyors megszüntetésére. Ha reggeli előtt $^1/_2$ pohárral beveszünk, valóban ideális módon szabadulunk meg fájdalmunktól és mindjárt nagyobb bajnak is elejét vesszük.

———

KÖZGAZDASÁG.

—

Udvarhelyvármegye méhész egyesületének tagjaihoz.

Székelyudvarhely, junius 10.

Az Udvarhelymegyei Méhészegyesület elnöksége: *Lányi* Imre elnök és *Gál* Imre titkár következő felhivást teszik közzé:

A magyar, német és osztrák méhészek 55-ik vándorgyülésének s az ezzel kapcsolatos nemzetközi kiállitásnak napjai közelednek. Mindhogy többen fordultak hozzánk, hogy minő módon lehet résztvenni a gyülésen és tulajdonképen mit és mily mennyiségben lehet kiállitani — tájékozódás végett adjuk a következő értesitést.

1. A kiküldött „Bejelentő ivek"-re a czim fölé, az etédi gyülés határozata értelmében az „Erdélyrészi Méhész Egyesület, csoportos kiállitásához, Udvarhelyvármegye Méhész Egyesülete" jelzés irandó be.

2. Kiállithatók: I. Csoportban; élőméhek, bármily rendszerü kas és kaptárban 1—2 méhcsalád, anyanevelők 6—10 kereten. II. Csoportban: üres kaptárok, kasok, anyanevelők, ducsok és pavilonok, mint saját készitmények. III. Csoportban: méhészeti eszközök, felszerelések, tárgyak. IV. Csoportban: lépes és pörgetett méz üvegekben, bödönökben bármily mennyiségben. Üvegeket gyári áron küld a kiállitási bizottság. E csoportban állitható ki a viasz egy tömben 1 kilótól fölfelé, — csinos formába öntve. A mézet lehet egy nagyobb edénybe is felküldeni, ez esetben a kiállitási végrehajtó bizottság az illető kiállitó szándéka szerint osztja szét kisebb adagokra. V. Csoportban; a méh és virág háztartási és ipari feldolgozása; mézes-kalács, mézes sütemények, mézbor, mézszesz, méz eczet, mülép, viasz-alakok viasz gyertya, mig VI. Csoportban: a méhészeti szakirodalom, praeperatumok, méhes tervek, rajzok, fényképek állithatók ki. A bejelentési ivekben a beküldött tárgyak értékei feltétlen beirandók. A kiállitásra küldendő tárgyak folyó évi julius 20-án becsomagolva a székelyudvarhelyi vasut-állomásra szállitandók, hol egyesületünk költségén vasutra fognak adatni. Az iveket azonban junius 20-ig a titkárhoz kérjük küldeni csoportositás eszközlése végett. Különösen kérjük az egyesület tagjait a méznek bármily mennyiségben való kiállitására, mert mézünk Európában és hazánkban a legelső rendü méz, s mint ilyen nem csak a versenyt veszi fel, hanem az első dijat fogja elhozni nemzetközi kiállitásról. Ugy szerzünk becsületet és teremtünk jövőt a székely méhészetnek, ha minél többen mutatjuk be Európa nemzeteinek e világrész első rendü mézét: a székely mézet. Kérjük a tagokat továbbá arra is, hogy a régi méhész könyveket és méhészeti irásokat kussák föl, azokat gyüjtsék össze s a fentjelzett határnapig a titkárhoz beküldeni sziveskedjenek. Köszönettel fogadja a rendezőbizottság a méhesek fényképeit is, épen azért kérjük a nagyobb méhészettel biró tagokat, hogy méhesük fényképét — viszaküldés kötelezettsége mellett hozzánk juttassák. Kérjük továbbá egyesületünk tagjait hogy a vándor-gyülésre és kiállitásra ha nem is mint kiállitók minél többen sziveskedjenek julius hó 30-ig jelentkezni, hogy a kedvezményeket kiszközölhessük s a jelvényeket lekérhssük. A vándorgyülés alkalmával fog méhész egyesületünk tisztelegni a m. kir. földmivelésügyi kormánynál. 4 gyülés programja a következő: aug. 18-án este $^1/_2$ 8 órakor indulás Székelyudvarhelyről. Aug. 19-én d. u megérkezés, fogadtatás, elszállásolás esti 8 órakor ismerkedés. Aug. 20-án reggel 7 órakor résztvevés a Szent István napi körmeneten. D. e. 11 órakor József kir. főherczeg, fővédnök úr Őfensége üdvözlése, a kiállitás ünnepies megnyitása és megtekintése. D. u.: a rendező bizottság kalauzolása mellett Budapest nevezetességeinek megtekintése, esetleg kirándulás a budapesti kertészeti tanintézethez. Aug. 21-én d. e. 8 órakor a vándor gyülés ünnepies megnyitása és a tárgyalások megkezdése. D. u. 1 órakor társas ebéd, utánna kirándulás. Aug. 22-én a tárgyalások folytatása. Aug. 23-án a tárgyalások bevégzése és kirándulás Gödöllőre az állami méhészeti gazdaság megtekintésére. Aug. 24-én d. u. 2 órakor haza térés, ki óhajt résztvebet a Balaton vidékére, Magastátrára, vagy az Aldunára rendezett kirándulásokon. Az ülésen résztvevők kedvezményes vasuti jegyet, ingyenes elszállásolást élveznek. A gyülés tárgyait és az előadó neveit később közöljük.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Csász. és kir. udvari szállitók
Erdély legnagyobb butorgyára
Mestitz Mihály és Fiai
Marosvásárhelyt és Kolozsvárt
ajánlják kitünő gyártmányu butoraikat, melyeket **42 év óta fenálló** gőzüzemre berendezett **butorgyárukban** állitanak elő. A butorokhoz csakis első rendü anyag lesz felhasználva.
Óriási választék! Olcsó árak
Legmesszebbmenő jótállás!
Vidéken meghivásra személyesen mutatjuk be rajzainkat és mintáinkat.

HOMORÓD gyógy-fürdő
Udvarhelymegyében. (30 évre bérbevéve.)
Ajánlom a mélyen tisztelt fürdőző közönség különös figyelmébe.

Homoród-fürdő „Klotild" főforrása a continens legvasdusabb, alkailkus ásványviz forrás, nagy radio aktivitással. Van 5 különböző összetételü ivó ásványviz forrása. Külön 2 női, 2 férfi hideg tükörfürdő ásványviz forrása 14 és 17·5 fok melegek. Forrásait ujból foglaltattam, s a fürdők vize is megerősödött, megbővült. Melegfürdők szaporittattak. Minden ház-épület kijavittatott, külső, belső berendezések, szobák felszerelése szaporittatott, megfestetett, szóval egészen mássá, ujjá alakittatott, nem kimélve költséget, fáradságot!

Homoród-fürdő 561 méterre fekszik a tenger szine felett s igy mint magaslati gyógyhely is különös figyelemre méltó, gyönyörü nagy fenyvesek közepette, széltől, portól védett gyönyörü völgyben fekszik. Állandó, mérsékelten nedves (levegő) időjárás!

Orvosilag ajánltatik: általános vérszegénység, sápkór, görvély, basedow kór, légzőszerveknek, hólyagnak, hüvelynek, friss vagy hurutos bantalmai, fehérfolyás, vesebajok, női altest bajok, fájdalmas, rendetlen havadzás, méh elhajlás és ezekből származó magtalanság, gyermektelenség, idegesség, ideggyengeség, naurasthénia, általános testi gyengeség, hosszas betegségből üdülőknek. elgyengült és koros férfiaknak és nőknek. A külön szénsavval telitett melegfürdők szivbajosoknak, csúz- és köszvényben szenvedőknek, vérkeringési zavaroknál kitünő hatásu.

E betegségeknél a **gyogyulás** — a vizet és fürdőt rendszeresen orvosi rendelet szerint, megfelelő ideig használva — **elmaradhatatlan!** Bámulatra ragadó, mit bizonyitanak a sok és számtalan elismerések és orvosi bizonyitványok.

Szórakozásokat keresők: egészségeseknek, hivatalban kifáradott, kimerültek, testi-lelki megujhodást nyernek, s megelégedettek lesznek az aetherileg tiszta levegőben. Páratlan ivó- és fürdő vizét használva! Számtalan sok közeli és távolabbi kiránduló helylyel! Vadászat, Pisztrang tenyésztésü patakokban halászat! Pár kilóméternyi séta utakkal, árnyas fenyvesekben, pihenő helyekkel. 3 Tennis-, Krokett pálya. Gyermekeknek: Ringli-Spiel, automaták, torna eszközök, kugli, táncztanitás, szépség stb. versenyek, népünnepély, unitárius bucsu, zsenge szentelés, katholikus kápolna, ref. istentiszteletek.

Térzenét naponta kétszer 2—2 óráig, az ujonnan szerződtetett, 14 tagból álló **Koszta Lajos** tordai, Udvarhelymegyében megtelepedendő, czigányprimás vezetése alatt, kitünően és ujból szervezett zenekara szolgáltatja, naponként kiadott program szerint.

A nagyvendéglőt **Sükösd Miklós** a székelyudvarhelyi első szálloda „Budapest" bérlője látja el, kinek kitünő magyar konyhája, elismert tiszta és zamatos borai vannak és főképpen méltányosan olcsó, szabályrendeletileg megszabott árai, kiválóan finom előzékeny modora és kiszolgálásával bizonyosan minden fürdő vendégemet a legnagyobb mértékben kielégitendi, mi a fő czélom nekem is.

Egy adag ebéd házhoz elhordva — melyből ketten ehetnek — naponta 3 féle és csütörtökön meg vasárnap négyféle naponta 2 kor. 60 fill. csak.

Szobák árai: bebutorozva a szükségesekkel ágynemü nélkül napi 1 K. 50 fill.-től 2 K.—2 K. 50 fill. s az uj erkélyes szobák 5 kor., szép nagyok, erkéllyel. Konyhás lakások is vannak! Szoba tisztitó asszonyok, mosónőkről gondoskodva van.

Szobákat kérem idején sürgösen megrendelni, mert máris igen sok van lefoglalva. Megrendelésnél kérem szobánként 20 kor. előleget küldeni.

Fürdő orvossa **Dr. Burnáz Imre** ur, kinek kézi gyógyszertára van és mint állandó fürdő orvos, igen jó tapasztalatokkal bir.

Van posta, távirda, telephon. Állandó kocsi közlekedés. Mérsékelt áru fiákerek helyben. Később automobil közlekedés Székelyudvarhely és Csikszereda között Homoród-Lobogón keresztül. Fuvarosok kirándulásokhoz. Bazár, szatolcs bolt, borbély, fodrász, fényképész stb.

Fürdő idény: **Fő idény:** jul. 1-től szeptember 1-ig, melyben a szobák, lakások csak egy hóra adatnak ki, legkevesebb időre. Előidény junius 15-től julius 1-ig és utóidény szept. 1-től szept. 15-ig, melyekben a rendes szoba Áraknak csak fele fizetendő, olcsóbb koszt és fürdő árakkal. Elő és utó idényben legállandóbb az időjárás, kevesebb a hő változás, biztosabb a gyógyhatás.

Utazás vasuton naponta 3-szori érkezés és indulás. Legjobb a reggel és délbeni érkezés.

Vasutra, megrendelésre kocsiaim küldöm székelyudvarhelyi állomásra, honnan másfél óra alatt gyönyörü erdőn s hegyen át a meglepő szép völgybe Homoródra érkezik az utas, hol szivesen várt és fogadott vendégként fogadtatik, az utas vagy fürdő vendég.

Prospektusokat vagy fürdő leirást és bővebb felvilágositásokkal készségesen szolgálok.

Nagysolymosi **Koncz Armin,**
gyógyszerész, nagybirtokos, fürdőbérlő.

Homoród-fürdő vendégeinek figyelmébe

GYARMATHY ÁKOS füszerkeseskedő **julius 1-ével** Homoród-fürdőre kocsi járatot állit be, mely hetenként 2—3-szor fog közlekedni. A t. fürdővendégek megbizásait, utasitásait mindenféle füszerárunk szálitását a legnagyobb pontossággal teljesiti.

Szám 2875/1910. kig.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy Székelyudvarhely város 1909. évi összes zárszámadása 15 napi közszemlére van kitéve s az a városi számvevőnél a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1910. évi junius hó 5-én.

Soó Domokos,
polgármester h.

Uj butorraktár!
Székelyudvarhelyt, Batthyányi-tér 12. sz. a.

A n. é. közönség becses tudomására adom, hogy a fenti sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő modern

butorraktárt és kárpitosmühelyt

rendeztem be, hol a butorkereskedéshez tartozó mindenféle czikkek beszerezhetők és megrendelhetők. Minden törekvésem mint eddig, ezután is oda irányul, hogy tisztelt vevőimet a legnagyobb pontossággal s lelkiismeretkiszolgáljam. **Kinek butorszükséglete van, ne mulassza el raktáram megtekintését, hol alkalma lesz meggyőződni, hogy butorszükségletét itthon is fedezheti teljes garanczia mellett.**

A nagyközönség becses pártfogását kérve, mert ezáltal polgári kötelességet is fognak teljesiteni, vagyok kiváló tisztelettel

Balázs Károly,
esztergályos és butorraktáros.

Sz. 530—1910. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alólirott birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. járásbiróságnak 1908 S. p. XI. 2449/3 sz. végzése folytán Dr. Bárczai Gyula ügyvéd által képviselt Szalai és Bárczay czég felperes részére alperes ellen 302 kor. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielég. végreh. folytán alperestől lefoglalt és 1100 korra becsült ingóságokra a székelyudvarhelyi kir. jbiróság 1910. V. 10/4 sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Parajdon a helyszinén leendő megtartására határidőül 1910. **évijunius hó 15.** napjának délután 3 órája kitüzetik, amikor a biróilag lefoglalt benzinmotor rész, benzin szállitó bordók és gépszijjazat a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik

Kelt Székelyudvarhely, 1910. május hó 30.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Motorok! **Gazdák!** Gőzgépek!

Ha elsőrendü gépet akarnak venni, kérjenek árjegyzéket az Európaszerte hirneves **magánjáró és vontatható benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészletek.**

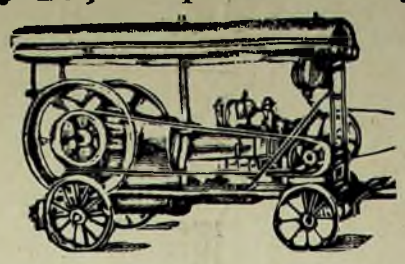

Benzinmotoros kötöző, faaprító gépek vontatásra és magánjáró szerkezettel.
Stabil benzinmotorok. Szivógáztelepek.
Kellner és Schanzer
Budapest, V., Aulich-utcza 2. sz.
Sürgönyczim: „Világosság" Budapest.

Aljszétküldés!

Pontosan az ábráknak megfelelően, a rendelő mértéke szerint készült, pompás szabásu aljakat ajánlunk
5, 8, és 12 kor.-ért.
Kérjen szövetmintákat és mértékvételi utas.
Bármely divatlapból kivágott és nekünk beküldött ábra alapján küldünk szövetminták kapcsán árajánlatot
Lőwy Ernő és Társa
nőiruhavállalata PÉCSETT.
a Dunántul legnagyobb nőiruhakészitő üzeme

A Lédeczi Schenk Adolf czementgyára ajánlja legjobb minőségü és legmagasabb szilárdságu
Portland czementjét.
Gyári lerakat Székelyudvarhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaskereskedőnél Székelyudvarhey

Pfaff-féle varrógépraktár!

Felhivom a nagyérdemü közönség szivet figyelmét, hogy a világhirü, **golyós csapágyakon forgó Pfaff-féle varrógépekre** megkaptam Udvarhely- és Nagyküküllővármegyékre az **egyedárusitást és főraktárt** és ezen gépekből ugy ipari, valamint házi czélokra, állandó **nagy raktárt tartok.** Tehát a n. é. közönség figyelmét felhivom, hogy bevásárlásnál csakis oly gépet fogadjon el, megyen a **PFAFF név** mint **védjegy** rajta van mely gépekért a legmesszebbmenő szavatosságot vállalok

Egyben felhivom a n. é. közönség szives figyelmét ujonnan berendezett
Vas, szerszám- és konyhafelszerelési üzletemre,
melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napiárban számitom. Ugyszintén n. b. figyelmét felhivom még
saját termésü dunántuli jó hegyiboraimra
melyet megrendelésre azonnal szállitok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve tisztelettel

ENGLER JÓZSEF.

Világszerte ismert
kerékpár
elegáns, könnyü, eltörhetetlen
a

Árjegyzéket gratis és franko az egyedül elárusitó
Bokor András és Társa.

CZELL FRIGYES és FIAI
bortermelők és bornagykereskedők
Medgyes.
Legjobb beszerzési forrás természtadta valódi erdélyi hegyi borokban.
Hordókban és palaczkokban.
Kitünő saját termésü vörös borok.

Kitünő minőségü és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajnál olcsó áron a
PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ
Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél.